

Źródła finansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014–2020

Sources of financing for the Regional Operational Program of the Świętokrzyskie Voivodeship 2014–2020

Wprowadzenie

Regionalne Programy Operacyjne stanowią jeden z instrumentów realizacji polityki regionalnej UE. Poziom, na jakim funkcjonują, pozwala na bezpośrednie oddziaływanie na potrzeby danego regionu. Programy te są przygotowywane na poziomie regionalnym zgodnie ze specyfiką regionów. W perspektywie finansowej 2014-2020 finansowanie Programów odbywa się z kilku źródeł. Oczywiście głównym elementem są fundusze europejskie w postaci Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Obowiązkową częścią jest wkład krajowy, i to właśnie w obszarze tego wkładu można zastosować bardziej szczegółowy podział. Artykuł ma na celu ocenę struktury finansowania Regionalnych Programów Operacyjnych w kontekście wydatków sektora publicznego i podmiotów gospodarczych oraz wyciągnięcie wniosków ze stanu faktycznego w tym aspekcie. Opracowania dokonano na przykładzie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okresem badania objęto perspektywę finansową 2014-2020 od początku do połowy 2020 r., z uwagi na dostępność danych. Posłużono się analizą danych wtórnych uzyskanych od Instytucji Zarządzającej, jak i analizą danych pochodzących z dokumentów programowych. W artykule przedstawiono również syntetyczną charakterystykę Regionalnego Programu Operacyjnego oraz źródeł jego finansowania.

1. Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020

Regionalne Programy Operacyjne (RPO) wdrażane są na poziomie regionalnym. Funkcjonują one w każdym województwie. Stanowią przykład znaczącej decentralizacji zarządzania procesami rozwojowymi. W gestii przygotowania i realizacji RPO samorządy województw posiadają szerokie kompetencje. Rozwiązanie to ma na celu identyfikację potrzeb na jak najniższym szczeblu, aby dostosować działania zaplanowane w RPO do planów rozwoju każdego województwa (Pietrowski, 2018, s. 95). Poziom regionalny wdrażania środków przekłada się na efektywność tego procesu (Świstak, 2018, s. 191). Priorytety poszczególnych programów są do siebie zbliżone i mają na celu wsparcie rozwoju poszczególnych regionów (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej [MFPR], 2020). Najczęściej środki RPO przeznaczane są na działanie edukacyjne, zdrowotne, promocje regionu, turystykę, rozwój miast w regionach oraz wspieranie przedsiębiorców (Gers, 2020, s. 7).

W latach 2014-2020 podobnie jak w poprzedniej perspektywie finansowej na poziomie regionalnym jest realizowanych szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych. Po raz pierwszy są one dwufunduszowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Piętnaście Programów przeznaczonych jest dla regionów słabiej rozwiniętych, natomiast jeden dla województwa mazowieckiego jako regionu lepiej rozwiniętego (Umowa Partnerstwa, 2014, s. 5, 167). Dwufunduszość programów regionalnych pozwala na programowanie celów rozwojowych, a w wyniku tego powinna wzrosnąć komplementarność i efektywność interwencji (Czykier-Wierzba, 2020, s. 135).

Tabela 1. Alokacje na regionalne programy operacyjne w Polsce na lata 2014-2020 (w EURO)

Województwo	Całkowita alokacja na RPO	W tym	
		EFRR	EFS
1	2	3	4
Dolnośląskie	2 252 546 589	1 618 916 106	633 630 483
Kujawsko-pomorskie	1 903 540 287	1 368 083 592	535 456 695
Lubelskie	2 230 958 174	1 603 400 406	627 557 768
Lubuskie	906 929 693	651 814 747	255 114 946
Łódzkie	2 256 049 115	1 621 433 387	634 615 728
Małopolskie	2 878 215 972	2 068 587 710	809 628 262
Opolskie	944 967 792	679 152 913	265 814 879

Podkarpackie	2 114 243 760	1 519 517 194	594 726 566
Podlaskie	1 213 595 877	872 217 214	341 378 663
Pomorskie	1 864 811 698	1 340 249 168	524 562 530
Śląskie	3 476 937 134	2 498 891 499	978 045 635
Świętokrzyskie	1 364 543 593	980 704 066	383 839 527
Warmińsko-mazurskie	1 728 272 095	1 242 117 496	486 154 599
Wielkopolskie	2 450 206 417	1 760 975 177	689 231 240
Zachodniopomorskie	1 601 239 216	1 150 818 353	450 420 863
Mazowieckie	2 089 840 138	1 544 686 317	545 153 821
Razem	31 276 897 550	22 521 565 345	8 755 332 205

Źródło: Umowa Partnerstwa, 2014, s. 168.

Alokację na poszczególne RPO przedstawioną w tabeli 1 zawiera Umowa Partnerstwa (UP) określająca strategię interwencji funduszy europejskich w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. RPO stanowią instrument realizacji UP (Umowa Partnerstwa, 2014, s. 5). Wskazana alokacja na programy regionalne została wyliczona zgodnie z określoną w UP metodologią. Największe środki do dyspozycji otrzymało województwo śląskie, a najmniejsze lubuskie i opolskie. Widoczny jest również dominujący udział środków EFRR w RPO. Alokacja dla programów regionalnych stanowi 40,4% ogólnej kwoty przyznanej Polsce na realizację programów operacyjnych, co świadczy o postępującym procesie decentralizacji zarządzania wsparciem unijnym prowadzącym do wzmacniania roli regionów i większej odpowiedzialności za prowadzoną politykę rozwoju (Czykier-Wierzba, 2020, s. 135). Udział ten świadczy również o istotności roli regionów w zarządzaniu interwencją strukturalną UE (Szlachta, 2018, s. 12).

Maksymalny poziom dofinansowania ze środków UE uzależniony jest od kategorii, do której zaliczono dany region. W przypadku Polski piętnaście regionów zakwalifikowano do kategorii słabiej rozwiniętych, a jedynie województwo mazowieckie znalazło się w kategorii lepiej rozwiniętych. W związku z tym poziom dofinansowania UE dla Mazowsza wynosi 80%, natomiast dla pozostałych regionów 85% (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013. 2013, art. 120, p. 3).

Prowadzone dotychczas badania w zakresie wpływu funduszy unijnych na rozwój poszczególnych jednostek terytorialnych wskazują na ich silniejsze oddziaływanie na obszary o niższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednak konieczność współfinansowania inwestycji ze środków własnych sprawia, że większe możliwości absorpcyjne posiadają jednostki silniejsze ekonomicznie

(Biczkowski, 2016, s. 78). Istotne zatem jest podjęcie analizy źródeł finansowania programów regionalnych. RPO ponadto mają szczególne znaczenie dla jednostek samorządu terytorialnego (JST), ponieważ każdy region określa swoje cele i opracowuje własne priorytety (Miszczuk, Kawałko, 2017, s. 62).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPO WŚ 2014-2020) jest jednym z 16 programów regionalnych realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Jego realizacja ma odpowiadać na zdiagnozowane potrzeby regionalne z uwzględnieniem preferowanych kierunków interwencji określonych w dokumentach strategicznych na wszystkich poziomach. Działania realizowane w ramach programu obejmują umacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej, budowanie potencjału regionalnych przedsiębiorstw oraz działania w obszarze rynku pracy, włączenia społecznego i edukacji, jak i zwiększania dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. Świętokrzyskie należy do regionów najbiedniejszych, będących jednocześnie beneficjentami największych funduszy z unijnej polityki spójności od 2004 roku (Czykier-Wierzba, 2020, s. 140). Podział alokacji w RPO WŚ 2014-2020 wynika z założeń UP, linii demarkacyjnej oraz dokonanej diagnozy istniejących w regionie potrzeb. Alokacja środków unijnych na Program została określona w UP i wynosi 1,364 mln euro (Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 [RPO WŚ 2014-2020], 2020, s. 9, 33, 236). Region świętokrzyski otrzymał od UE o 630 mln euro więcej niż w perspektywie 2007-2013 (Gers, 2020, s. 8). Dokładną kwotę wsparcia oraz podział na EFRR i EFS przedstawiony został w tabeli 1.

W RPO WŚ 2014-2020 założono udział krajowych środków publicznych i prywatnych, z jednoczesną możliwością wzrostu zaangażowania środków prywatnych na zakończenie Programu w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej (RPO WŚ 2014-2020, 2020, s. 236). Podział, o którym mowa powyżej, został przedstawiony w tabeli 2 w podziale na osie priorytetowe.

Analizując powyższe dane, można zauważyć, że podział krajowych środków na publiczne i prywatne jest zróżnicowany. W trzech osiach nie zakłada się wykorzystania krajowych środków prywatnych.

Środki publiczne w postaci środków z budżetu państwa przeznaczone na dofinansowanie RPO WŚ 2014-2020 zostały określone w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Świętokrzyskiego (Kontrakt Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego, 2014) i wynoszą ponad 107 mln PLN jako uzupełnienie wkładu EFRR oraz 91 mln PLN jako uzupełnienie wkładu EFS (Aneks nr 2 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Świętokrzyskiego, 2017, art. 9a). W Kontrakcie Terytorialnym określono również wysokość środków Funduszu Pracy

Tabela 2. Środki finansowe RPO WŚ 2014-2020 w podziale na źródła finansowania (w euro)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie Unii	Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem
1	2	3	4	5	6
1. Innowacje i nauka	EFRR	94 348 834	8 324 898	8 324 897	110 998 629
2. Konkurencyjna gospodarka		173 923 597	15 346 201	15 346 199	204 615 997
3. Efektywna i zielona energia		189 057 494	22 910 785	10 452 303	222 420 582
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe		132 385 188	16 778 486	6 583 606	155 747 280
5. Nowoczesna komunikacja		128 839 813	22 736 438	0	151 576 251
6. Rozwój miast		126 299 117	22 288 080	0	148 587 197
7. Sprawne usługi publiczne		138 110 319	18 279 308	6 093 102	162 482 729
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	99 536 434	14 930 465	2 634 789	117 101 688
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem		98 329 181	16 484 598	867 611	115 681 390
10. Otwarty rynek pracy		133 713 616	16 517 565	7 078 956	157 310 137
11. Pomoc techniczna		50 000 000	8 823 530	0	58 823 530
Razem		1 364 543 593	183 420 354	57 381 463	1 605 345 410

Źródło: RPO WŚ 2014-2020, 2020, s. 238,

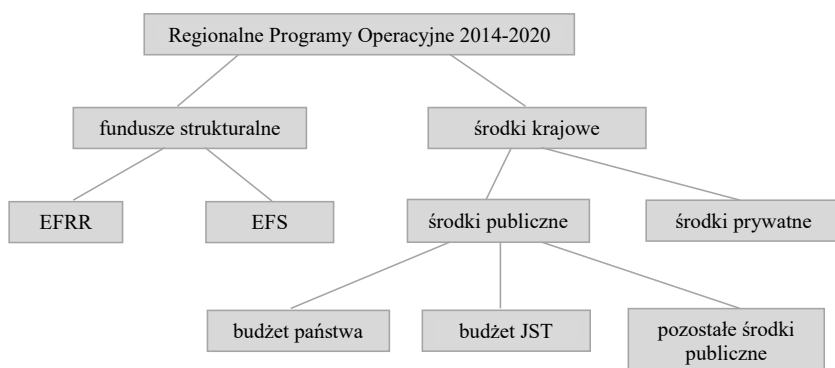
z przeznaczeniem na realizację współfinansowanych z EFS projektów powiatowych urzędów pracy w ramach RPO na poziomie 56 mln euro (Aneks nr 1 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Świętokrzyskiego, 2015, art. 9a, p. 4).

Omawiając zapisy dokumentów programowych dotyczące źródeł finansowania, warto tutaj wymienić Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego (SZOOP). Określa on zakres działań lub poddziałań realizowanych w poszczególnych osiach priorytetowych programu operacyjnego. Dokument ten przygotowujący i przyjmowany jest przez Instytucję Zarządzającą danym Programem, a w zakresie kryteriów wyboru projektów wymaga zatwierdzenia przez komitet monitorujący (Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, 2014, art. 2. p. 25). SZOOP określa maksymalne poziomy procentowe zarówno dofinansowania z funduszy europejskich, jak i dofinansowania krajowego, a także minimalne limity wkładu własnego w odniesieniu do wartości pojedynczego projektu.

2. Charakterystyka źródeł finansowania

Podstawowy podział źródeł finansowania RPO, o którym można mówić, to fundusze Unii Europejskiej oraz finansowanie krajowe. Poniżej omówione zostaną źródła finansowania przedstawione na rysunku 1. Możliwy jest bardziej szczegółowy podział środków krajowych, jednakże zdaniem autora na potrzeby opracowania przedstawiony schemat jest wystarczający.

Rysunek 1. Źródła finansowania Regionalnych Programów Operacyjnych w latach 2014-2020

Źródło: opracowanie własne.

Kwestia przedstawienia wszystkich źródeł finansowania w ramach realizowanych programów współfinansowanych z funduszy europejskich była już poruszana w literaturze przedmiotu. Wskazywano na częste pomijanie rzeczywistej proporcji środków krajowych i zagranicznych przy prezentacji projektów, jak i kreowanie przekazu o wyłącznej zasłudze funduszy europejskich w ogóle projektów, marginalizując udział budżetu krajowego (Jegorow, 2017b, s. 63-64).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (*European Regional Development Fund*) ma za zadanie wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej za pomocą korygowania dysproporcji między poszczególnymi regionami. Inwestycje realizowane w ramach tego funduszu są skoncentrowane na innowacjach i badaniach, agendzie cyfrowej, wsparciu małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarce niskoemisyjnej. Poziom udziału środków EFRR w finansowaniu działań uzależniony jest od kategorii regionu. Nie bez znaczenia dla wysokości przyznanych środków pozostają również specyficzne cechy terytorialne danego regionu (Komisja Europejska, 2020a). Wsparcie EFRR obejmuje inwestycje produkcyjne, w infrastrukturę, rozwijające potencjał endogeniczny,

tworzenie sieci, współpracę i wymianę doświadczeń pomiędzy właściwymi instytucjami regionalnych, lokalnych, miejskich i innych władz publicznych, partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, a także badania, działania przygotowawcze i budowanie potencjału (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013, 2013, art 3, p. 1). Na powstanie tego funduszu miało wpływ przyjęcie Wielkiej Brytanii do Wspólnego Rynku, a co za tym idzie – podjęcie przez Wspólnotę polityki regionalnej (Pietrzyk, 2002, s. 77). Największe reformy tej polityki podjęto w 1988 r., które dotyczyły zwiększenia środków z budżetu UE na rozwój regionalny, koncentrację polityki na określonych celach, wieloletnie programowanie oraz zmiany sposobu podziału środków EFRR (Pastuszka, 2008, s. 31). Fundusz ten ma największe środki finansowe ze wszystkich funduszy strukturalnych (Ekstowicz, 2010, s. 95).

Europejski Fundusz Społeczny (*European Social Fund*) wspiera ludność, szczególnie uwzględniając zwiększenie możliwości zatrudnienia i kształcenia w Unii Europejskiej. Działania funduszu mają również na celu poprawę sytuacji osób szczególnie zagrożonych ubóstwem. Działania z EFS realizowane są we wszystkich regionach Wspólnoty. Fundusz ten ewaluował wraz ze zmianami sytuacji polityczno-gospodarczej w Europie (Gąsiorowski, 2006, s. 121). Włączenie EFS w całościową koncepcję polityki strukturalnej nastąpiło w 1988 r. (Grewiński, 2001, s. 61). Fundusz ma za zadanie wsparcie wysokiego poziomu zatrudnienia i wysokiej jakości miejsc pracy, poprawę dostępu do rynku pracy oraz mobilność geograficzną i zawodową pracowników, ułatwienie im dostosowań do zmian w przemyśle oraz w systemach produkcyjnych niezbędnych dla zrównoważonego rozwoju, promowanie wysokiego poziomu kształcenia i szkolenia dla wszystkich oraz wsparcie przechodzenia ludzi młodych z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia. Fundusz ten pomaga w zwalczaniu ubóstwa, wzmacnianiu włączenia społecznego oraz wspiera równość płci, niedyskryminację i równe szanse. Efektem funkcjonowania EFS ma być wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013, 2013, art. 2, p. 1). Alokacja tego funduszu w perspektywie finansowej 2014-2020 wynosi ponad 80 mld euro (Komisja Europejska, 2020b).

Do środków publicznych zgodnie z ustawą o finansach publicznych zalicza się dochody publiczne, środki pochodzące z budżetu UE oraz niepodlegające zwrotowi fundusze pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, pozostałe środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych, a także

przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz finansowane z innych źródeł (Ustawa o finansach publicznych, 2009, art. 5. p. 1).

Budżet państwa to plan finansowy uwzględniający planowane dochody i wydatki państwa na dany rok budżetowy (Ministerstwo Finansów, 2020). Budżet państwa jest elementem ustawy budżetowej, która jest podstawą gospodarki finansowej państwa. Wkład krajowy na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich może pochodzić z wydatków budżetu państwa (Ustawa o finansach publicznych, 2009, art. 109, art. 112, p. 1, ust. 9). Środki w ramach budżetu państwa mogą stanowić z jednej strony obok funduszy UE źródło dofinansowania krajowego, z drugiej zaś – źródło pokrycia wkładu własnego w projekcie. Aby zobrazować powyższą sytuację, można przytoczyć następujący przykład: Wnioskodawca w ramach wymaganego wkładu własnego w projekcie dotyczącym opieki żłobkowej wykazuje środki z programu rządowego Maluch+ (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, 2020), które są środkami budżetu państwa.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego to roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Podstawą jego realizacji jest uchwała budżetowa. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych wydatki JST mogą być przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Ustawa o finansach publicznych, 2009, art. 216, p. 2, ust. 6.).

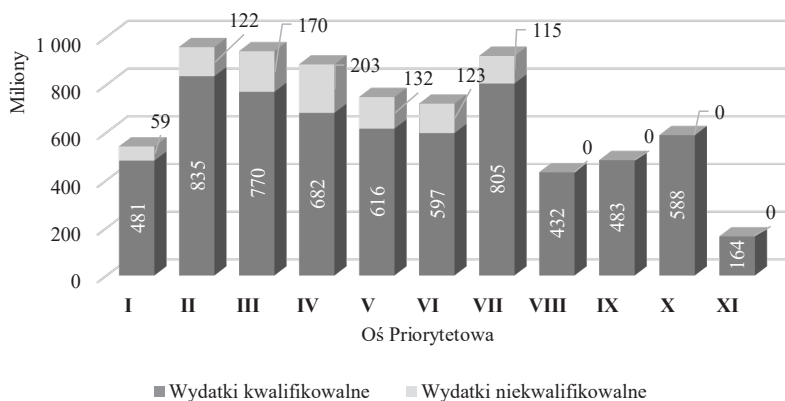
W ramach RPO do pozostałych środków publicznych zalicza się środki publiczne niepochodzące bezpośrednio z budżetu państwa czy budżetu JST. Jest to m.in. Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WŚ 2014-2020, 2020, s. 52).

Środki prywatne zaangażowane w realizację RPO to środki krajowe niebędące środkami publicznymi. Można do nich zaliczyć środki własne przedsiębiorców.

3. Analiza źródeł finansowania projektów realizowanych w ramach RPO WŚ 2014-2020

Jak wynika z powyższej części artykułu, projekty realizowane w ramach RPO WŚ 2014-2020 poza najważniejszymi źródłami finansowania wydatków, czyli EFRR i EFS, mają również krajowe finansowanie.

Wykres 1. Wartość podpisanych umów w podziale na wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach RPO WŚ 2014-2020 do dn. 30.06.2020 r. (w mln PLN)

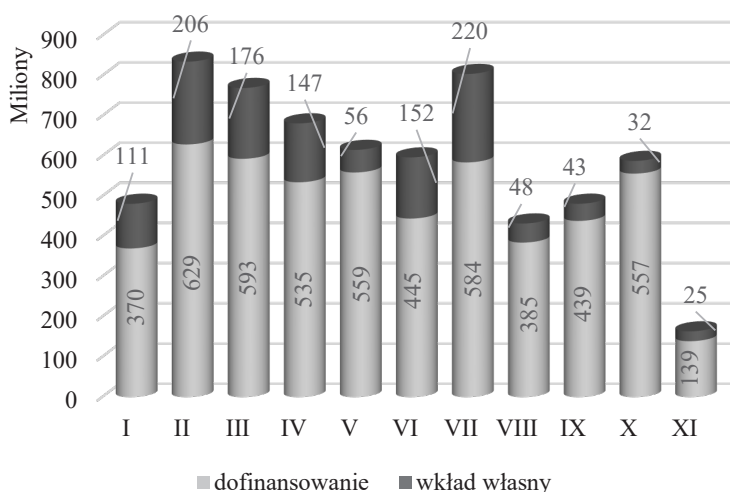

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Na powyższym wykresie przedstawiono podział wydatków zawartych w projektach realizowanych w ramach programu na wydatki kwalifikowalne oraz wydatki niekwalifikowalne. Wydatek uznaje się za kwalifikowalny, gdy spełnia kryteria refundacji, rozliczenia zgodnie z umową o dofinansowanie. Szczegółowy opis kryteriów kwalifikowalności wydatku zawarty jest w wytycznych dot. kwalifikowalności wydatków i obejmuje m.in. faktyczne poniesienie wydatku, zgodność z RPO i SZOOP, uwzględnienie w budżecie projektu oraz niezbędność do realizacji celów projektu (Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, 2020, 6 Rozdział, punkt 6.2, s. 33). Wydatki ujęte w budżecie projektu, niespełniające kryteriów wydatku kwalifikowalnego w projekcie, a związane z jego realizacją stanowią wydatek niekwalifikowalny i są ponoszone przez beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie (Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, 2020, 6 Rozdział, punkt 6.3, s. 39). Z wydatkami niekwalifikowalnymi ma się do czynienia w osiach I-VI, czyli współfinansowanych z EFRR. W projektach EFRR z uwagi na ich rzeczowy charakter projektodawcy muszą wskazać całkowity koszt realizacji inwestycji (Instrukcja wypełniania wniosków EFRR, 2018, s. 40-41) wraz ze źródłami jej finansowania. Pozwala to na ocenę zdolności finansowej wnioskodawcy do realizacji projektu (Biznes Plan, 2018, s. 4). W ramach osi VIII-XI

wydatki niekwalifikowalne nie pojawiają się w budżetach podpisanych umów. W osiach tych budżety projektów zawierają wszystkie wydatki, jakie ponoszą projektodawcy w trakcie realizacji projektu. Nie występują tutaj projekty inwestycyjne, a zdolność projektodawcy do realizacji projektu oceniana jest na podstawie zadeklarowanych obrotów w ostatnim roku obrotowym (Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WŚ 2014-2020, 2020, s. 27). W przypadku stwierdzenia wydatku niekwalifikowanego na etapie oceny projektu jest on usuwany z budżetu projektu. Dalszej analizie poddane zostaną wydatki kwalifikowalne z uwagi na wskazanie jednoznacznego źródła finansowania wydatków niekwalifikowalnych, jakim są środki projektodawcy.

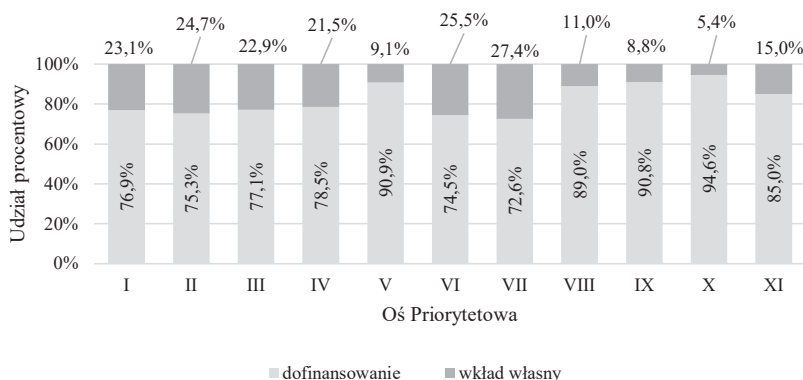
Wykres 2. Wartość dofinansowania oraz wkładu własnego w podpisanych umowach RPO WŚ 2014-2020 do dn. 30.06.2020 r.(w mln PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Na wykresie nr 2 przedstawiono podział wydatków kwalifikowalnych na dofinansowanie oraz wkład własny. Widoczny jest większy udział wkładu własnego w osiach współfinansowanych z EFRR. Najwięcej środków w ramach wkładu własnego zaangażowano w osiach II (206 mln PLN) i VII (220 mln PLN) programu, najmniej w osi X (32 mln PLN). Natomiast największe środki dofinansowania – prawie 630 mln PLN – zostały zaangażowane w projektach osi II, a najmniejsze w osiach I (370 mln PLN) i VIII (385 mln PLN). Pominęto tutaj omówienie osi XI Programu z uwagi na jej charakter technicznego wsparcia. Udział dofinansowania i wkładu własnego w strukturze wydatków kwalifikowalnych został przedstawiony na poniższym wykresie.

Wykres 3. Procentowy udział dofinansowania oraz wkładu własnego w podpisanych umowach RPO WŚ 2014-2020 do dn. 30.06.2020 r.

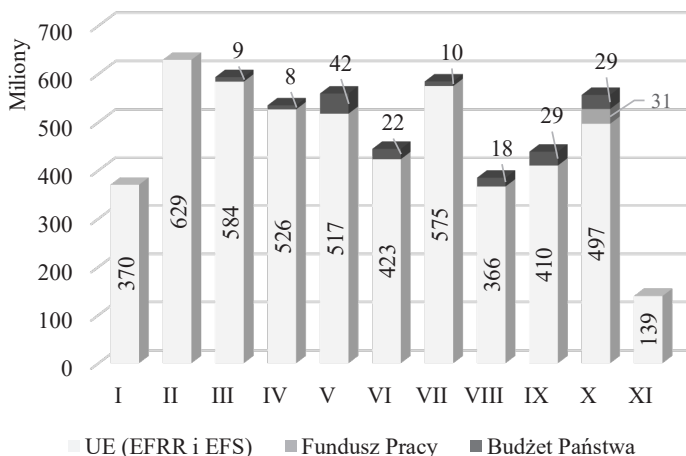
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Największy udział wkładu własnego w wydatkach kwalifikowalnych występuje w osi VII programu (27,4%), a najmniejszy w osi X (5,4%). W przypadku osi współfinansowanych z EFRR jedynie w osi V wkład własny wynosi 9,1% i jest ponad dwukrotnie niższy niż w pozostałych osiach, gdzie udział wkładu własnego znajduje się na poziomie powyżej 21%. Odwrotna zależność występuje w przypadku dofinansowania, gdzie największy jego udział występuje w osiach VIII-X współfinansowanych z EFS. Wyjątek stanowi tutaj oś V z udziałem dofinansowania ponad 90% wydatków kwalifikowalnych. Zakładany pierwotnie podział dofinansowania i wkładu własnego widoczny jest w osi XI, należy jednak zaznaczyć, że w tym przypadku są dwa źródła finansowania wydatków, a mianowicie EFS i środki budżetu województwa. Jest to również, jak już wskazywano, oś dotycząca pomocy technicznej.

Odnosząc się do występującego zróżnicowania poziomu dofinansowania, należałoby wskazać, że maksymalny poziom dofinansowania funduszami europejskimi na oś priorytetową Programu wynosi 85% (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013, 2013, art. 120, p. 3). Natomiast uszczegółowieniem tego zapisu, odnosząc się zarówno do maksymalnej wartości środków EFRR i EFS, jak i maksymalnej wartości środków dofinansowania z budżetu państwa, jest SZOOP danego programu. Dokument ten określa również minimalne procentowe wartości wkładu własnego dla poszczególnych działań i poddziałań. Występujące zatem zróżnicowanie wartości dofinansowania widoczne na powyższym wykresie jest z jednej strony wynikiem wprowadzonych zapisami ograniczeń przez Instytucję Zarządzającą (IZ) (Zarząd Województwa

Świętokrzyskiego) do SZOOP (SZOOP dla RPO WŚ 2014-2020), a z drugiej wniesieniem przez projektodawców większej niż minimalnej wartości wkładu własnego do projektu. W zależności od obszaru wsparcia IZ wprowadziła różne limity procentowe dotyczące maksymalnego dofinansowania.

Wykres 4. Dofinansowanie w podziale na źródła w podpisanych umowach RPO WŚ 2014-2020 do 30.06.2020 r. (w mln PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Na wykresie 4 przedstawione zostały źródła dofinansowania projektów w ramach poszczególnych osi. Podstawowymi źródłami dofinansowania są fundusze strukturalne, czyli w przypadku osi I-VII EFRR, a w przypadku osi VIII-XI EFS. W osiach III-X występuje dofinansowanie w ramach środków krajowych pochodzące z budżetu państwa. W osi X występuje również dofinansowanie w ramach środków pochodzących z Funduszu Pracy. Fundusze Unii Europejskiej są jedynym źródłem dofinansowania w osiach I, II oraz XI.

W tabeli 3 przedstawiono podział wkładu własnego na źródła finansowania. W tym przypadku występuje dużo więcej źródeł niż w dofinansowaniu. Wkład własny jest w całości wkładem krajowym. Można go podzielić na dwie główne kategorie środka publicznego oraz środki prywatne. Z uwagi na niewielki udział innych krajowych środków publicznych zdecydowano się nie wyodrębnić m.in. środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków Funduszu Pracy zaangażowanych w ramach wkładu własnego do projektów RPO WŚ 2014-2020. Głównym źródłem finansowania wkładu własnego są środki pochodzące z budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa

Tabela 3. Wkład własny w podziale na źródła w podpisanych umowach RPO WŚ 2014-2020 do 30.06.2020 r. (w mln PLN)

Oś Priorytetowa	Środki budżetu państwa	Środki budżetu JST	Środki prywatne	Inne krajowe środki publiczne	Razem wkład własny w Osi
I	2	3	4	5	6
I	0,00	0,00	111,26	0,00	111,26
II	0,00	13,28	192,79	0,00	206,07
III	7,53	119,68	54,27	1,65	183,12
IV	3,49	134,96	8,79	2,64	149,88
V	0,00	43,15	0,00	13,07	56,23
VI	0,00	147,18	4,57	0,62	152,37
VII	0,00	162,86	16,30	41,07	220,23
VIII	4,50	22,89	24,18	0,06	51,64
IX	7,66	28,93	13,03	1,83	51,45
X	0,00	0,00	29,97	1,61	31,58
XI	0,00	24,56	0,00	0,00	24,56
Razem	23,18	697,49	455,16	62,54	1 238,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

świętokrzyskiego, które są angażowane w ramach ośmiu osi merytorycznych programu, a samorząd województwa angażuje środki własne w ramach osi XI programu. Do połowy 2020 r. w ramach programu zaangażowano ponad 697 mln PLN ww. środków. Drugim znaczącym źródłem finansowania wkładu własnego są środki prywatne, których wartość wyniosła ponad 455 mln PLN. Ponad 66% środków prywatnych zostało wykazanych w ramach osi I i II programu. Przedstawione w literaturze stwierdzenie, że głównymi beneficjentami funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020 są przedsiębiorcy oraz JST (Oleksiuk, 2018, s. 75; Miszczuk, Kawalko, 2017, s. 70), znajduje potwierdzenie w strukturze finansowania RPO WŚ 2014-2020. Środki unijne stanowią ważne źródło finansowania zadań inwestycyjnych gmin i miast na prawach powiatu. Istnieje silny związek między wysokością dotacji unijnych a intensywnością procesów inwestycyjnych we wskazanych jednostkach (Sierak, 2017, s. 50). Dużo mniejszy udział w finansowaniu wkładu własnego miały środki budżetu państwa (23 mln PLN) oraz inne krajowe środki publiczne (62 mln PLN). Łącznie w ramach wkładu własnego wykazano ponad 1,2 mld PLN, głównie w ramach osi II, III, IV, VI oraz VII. Przedstawiając strukturę wkładu krajowego w ramach programów

współfinansowanych ze środków europejskich, należy zaznaczyć, że absorpcji funduszy pomocowych towarzyszyło systematyczne zadłużanie się sektora finansów publicznych, którego główną przyczyną było wnoszenie obowiązkowych wkładów własnych w realizowanych projektach europejskich (Jegorow, 2017b, s. 66). W ramach RPO WŚ 2014-2020 na zapewnienie wkładu własnego w projektach zabezpieczono ponad 760 mln zł, głównie środków JST. Prowadzone badania wskazują również na zwiększanie poziomu zadłużenia budżetowego przez samorządy w wyniku aktywności inwestycyjnej wykorzystującej środki europejskie przy jednocześnie niewystarczającej wielkości środków własnych (Churski, 2016, s. 84). Działania takie umożliwiają pozyskanie wsparcia ze środków UE, jednak z drugiej strony finansowanie wkładu własnego ze zobowiązań dłużnych wymagać będzie w przyszłości spłacenia, co będzie pochłaniać część środków budżetowych kolejnych lat (Dworakowska, 2018, s. 58).

Tabela 4. Udział % w wydatkach kwalifikowalnych źródeł finansowania w podpisanych umowach RPO WŚ 2014-2020 do 30.06.2020 r.

Oś Priorytetowa	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie		Wkład własny			
		Środki UE (EFRR i EFS)	Środki krajowe	Środki budżetu państwa	Środki budżetu JST	Środki prywatne	Inne krajowe środki publiczne
1	2	3	4	5	6	7	8
I	100,00%	76,88%	0,00%	0,00%	0,00%	23,12%	0,00%
II	100,00%	75,33%	0,00%	0,00%	1,59%	23,08%	0,00%
III	100,00%	75,87%	1,22%	0,10%	15,55%	7,05%	0,21%
IV	100,00%	77,23%	1,25%	0,05%	19,80%	1,29%	0,39%
V	100,00%	84,06%	6,81%	0,00%	7,01%	0,00%	2,12%
VI	100,00%	70,87%	3,61%	0,00%	24,66%	0,77%	0,10%
VII	100,00%	71,44%	1,18%	0,00%	20,24%	2,03%	5,10%
VIII	100,00%	84,78%	4,22%	0,10%	5,30%	5,59%	0,01%
IX	100,00%	84,82%	5,96%	0,16%	5,99%	2,70%	0,38%
X	100,00%	84,43%	10,20%	0,00%	0,00%	5,10%	0,27%
XI	100,00%	85,00%	0,00%	0,00%	15,00%	0,00%	0,00%
Średnio	100,00%	78,06%	3,07%	0,04%	10,81%	7,05%	0,97%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

W powyższej tabeli przedstawiony został procentowy udział w wydatkach kwalifikowalnych omawianych źródeł finansowania wydatków w ramach RPO WŚ 2014-2020. Średni udział środków UE w wydatkach projektowych wynosi 78,06%. Przeważa on w osiach współfinansowanych z EFS, dochodząc do maksymalnego poziomu 85% wartości wydatków kwalifikowalnych w danej osi. Udział środków krajowych w poszczególnych osiach jest zróżnicowany. Środki prywatne przeważają w dwóch pierwszych osiach, stanowiąc ponad 23% wydatków kwalifikowalnych, natomiast pozostałe to przewaga środków publicznych. Widać również ponad 20% udział środków JST w ramach osi VI i VII programu.

Tabela 5. Udział % w wydatkach kwalifikowalnych źródeł finansowania w SZOOP dla RPO WŚ 2014-2020

Oś Priorytetowa	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie		Wkład własny			
		Środki UE (EFRR i EFS)	Środki krajowe	Środki budżetu państwa	Środki budżetu JST	Środki prywatne	Inne krajowe środki publiczne
1	2	3	4	5	6	7	8
I	100,00%	69,75%	0,00%	0,00%	0,00%	30,23%	0,02%
II	100,00%	62,04%	0,00%	0,00%	3,83%	34,12%	0,00%
III	100,00%	85,00%	1,34%	0,00%	7,42%	4,70%	1,54%
IV	100,00%	60,00%	1,11%	0,00%	36,19%	2,38%	0,33%
V	100,00%	68,92%	5,36%	0,00%	21,18%	2,52%	1,65%
VI	100,00%	85,00%	4,52%	0,00%	10,48%	0,00%	0,00%
VII	100,00%	85,00%	1,56%	0,00%	7,99%	3,34%	2,11%
VIII	100,00%	85,00%	5,12%	0,00%	7,11%	2,21%	0,56%
IX	100,00%	85,00%	7,24%	0,00%	6,57%	0,75%	0,44%
X	100,00%	85,00%	4,44%	0,00%	0,03%	4,55%	5,98%
XI	100,00%	85,00%	0,00%	0,00%	15,00%	0,00%	0,00%
Średnio	100,00%	75,49%	2,53%	0,00%	11,07%	9,71%	1,17%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych (Wersja 37)*, 2020, s. 431-451.

W celu porównania faktycznego udziału poszczególnych źródeł finansowania z udziałem przedstawionym w dokumentach programowych (RPO WŚ 2014-2020, 2020, s. 431-451) w pracy umieszczono tabele 4 i 5. Porównując je, można stwierdzić, że struktura źródeł finansowania jest podobna w obu przypadkach. Zaznaczyć należy jednak, że dane przedstawione w tabeli 5 pochodzą z 37 wersji

SZOOP dla RPO WŚ 2014-2020. A w ramach aktualizacji dokumentów dokonywano również przesunięć środków między osiami priorytetowymi programu głównie w celu zapobiegania COVID19. Działanie to nie pozostało bez wpływu również na źródła finansowania wydatków w ramach programu.

Na zakończenie pracy warto przytoczyć poruszaną w literaturze przedmiotu kwestię udziału JST w ogóle programów operacyjnych, zarówno tych centralnych, jak i regionalnych, a co za tym idzie – doboru obszarów aktywności aplikacyjnej pod kontem realnych potrzeb, a nie prawdopodobieństwa uzyskania środków. Kwestia ta wiąże się z mniejszym udziałem JST w programach centralnych (Jęgorow, 2017a, s. 179-180). W przypadku programów regionalnych udział ten jest zdecydowanie większy, czego potwierdzeniem jest RPO WŚ 2014-2020.

Zakończenie

Analizując przedstawione w pracy dane, można stwierdzić, że podstawowym źródłem finansowania RPO WŚ 2014-2020 są środki EFS i EFRR, co tak naprawdę bezpośrednio wynika z samych założeń programu. Ponad 78% udział w wartości podpisanych umów tylko potwierdza ten fakt. Zróżnicowany jest natomiast podział wkładu krajowego stanowiącego uzupełnienie finansowania programu. Krajowe środki publiczne obejmują finansowaniem prawie 15% wydatków w podpisanych umowach, natomiast środki prywatne 7%. Warto zaznaczyć, że w ramach środków publicznych największy udział mają środki budżetów JST – prawie 11% wartości podpisanych umów. Idąc dalej, można powiedzieć, że w budżetach JST województwa świętokrzyskiego zabezpieczono do połowy 2020 r. ponad 697 mln zł w celu dopełnienia krajowego finansowania programu regionalnego. Środki te samorządy musiały wprowadzić do budżetu, podając jednocześnie źródła dochodów pokrywające te wydatki. Wiąże się to z ryzykiem wzrostu zadłużenia JST w regionie. Prowadzone badania potwierdzają wysoka dynamikę przyrostu zadłużenia w zdecydowanej większości gmin i miast na prawach powiatu realizujących projekty unijne (Sierak, 2017, s. 54). Patrząc na strukturę finansowania wkładu krajowego, można wskazać JST jako główne podmioty uczestniczące we wdrażaniu RPO WŚ 2014-2020, przypuszcza się zatem, iż taka sytuacja wystąpi w innych RPO. Środki prywatne zaangażowane w program wynosiły 455 mln zł. W przypadku podmiotów gospodarczych można mówić o zaangażowaniu posiadanych środków własnych lub, co jest bardziej prawdopodobne, zaciąganiu przez przedsiębiorstwa zobowiązań w postaci kredytów, pożyczek. Na to drugie rozwiązanie wskazuje również formuła wydatkowania środków EFRR w postaci

refundacji rozliczonych wydatków, w której to projektodawca otrzymuje zwrot wartości poniesionych poprzednio wydatków. Podmioty gospodarcze pomimo niższego średnio o 10% od maksymalnego unijnego poziomu dofinansowania angażują własne środki w celu rozwijania działalności. Udział pozostałych źródeł finansowania wkładu krajowego jest nieznaczny. Struktura finansowania jest zróżnicowana z uwagi na osie priorytetowe RPO WŚ 2014-2020, wynika to z działań, jakie realizowane są w ramach danej osi. W osiach wspierających sektor gospodarczy dominuje wkład prywatny, działania o charakterze infrastrukturalnym współfinansowane są ze środków publicznych. Jedynie w osiach VIII i IX finansowanych z EFS zróżnicowanie to nie jest aż tak bardzo widoczne.

W kontekście przedstawionej problematyki należałoby podjąć dalsze prace badawcze w celu określenia udziału środków RPO WŚ 2014-2020 w wydatkach JST oraz działaniach podejmowanych przez przedsiębiorców w regionie. W ramach badań autor zamierza zestawić wydatki finansowane z RPO z pozostałymi wydatkami w poszczególnych obszarach zarówno sektora samorządowego, jak i prywatnego. Pozwoli to na zbadanie znaczenia programu dla poprawy poziomu życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarki regionu.

Bibliografia

Akty prawne

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006.
- Ustawa z 11.07.2014 o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, Dz.U. 2014, poz. 1146 z późn. zm.

- Ustawa z 27.08.2009 o finansach publicznych, Dz.U. 2009, nr 157, poz. 1240 z późn. zm.
- Uchwała nr 222 Rady Ministrów z dn. 4 listopada 2014 r. w sprawie zatwierdzenia Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Świętokrzyskiego, Kontrakt Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego M. P. 2014, poz. 1061.
- Uchwała nr 113 Rady Ministrów z dn. 14 lipca 2015 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Świętokrzyskiego oraz określenia zakresu i warunków dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Aneks nr 1 do Kontraktu Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego, M. P. 2015, poz. 732.
- Uchwała nr 64 Rady Ministrów z dn. 5 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Świętokrzyskiego, Aneks nr 2 do Kontraktu Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego, M. P. 2017, poz. 542.

Literatura

- Biczkowski, M. (2016). Fundusze unijne wdrażane poprzez regionalne Programy Operacyjne jako neoendogeniczny czynnik rozwoju obszarów wiejskich. *Studia Obszarów Wiejskich*, 41, 63-81. <http://dx.doi.org/10.7163/SOW.41.4>
- Biznes Plan. Załącznik nr 5 do konkursu nr RPSW.02.05.00-IZ.00-26-254/19. (2019). Kielce: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.
- Churski, P. (2016). Przygotowanie samorządów ośrodków regionalnych w Polsce do absorpcji środków polityki spójności. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 33, 73-93.
- Czykier-Wierzba, D. (2020). Pomoc z unijnych funduszy polityki spójności dla polskich regionów w latach 2004-2020. W: A. A. Ambroziak, A. D. Szypulewska-Porczyńska (red.), *Polska w Unii Europejskiej – od stowarzyszenia do piętnastoletniej członkostwa* (s. 134, 140). Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- Dworakowska, M. (2018). Dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego z perspektywy absorpcji funduszy unijnych. *Optimum. EconomicStudies*, 3(93), 51-62. doi: 10.15290/oes.2018.03.93.05
- Ekstowicz, B. (2010). *Aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne procesu wdrażania europejskich funduszy strukturalnych w Polsce na tle casusu Irlandii, Grecji, Hiszpanii i Portugalii*. Toruń: Wyd. A. Marszałek.
- Gąsiorowski, K. (2006). Europejski Fundusz Społeczny. W: J. Babiak (red.), *Fundusze Unii Europejskiej – doświadczenia i perspektywy* (s. 121). Warszawa: Studio EMKA.
- Gers, O. (2020). Porównanie wsparcia dla Polski od Unii Europejskiej w ramach finansowania 2007–2013 i 2014–2020. *Catallaxy*, 5(1), 5-12. doi: 10.24136/cxy.2020.001
- Grewiński, M. (2001). *Europejski Fundusz Społeczny jako instrument integracji socjalnej Unii Europejskiej*. Warszawa: WSP TWP.

- Instrukcja wypełniania wniosków EFRR* (wersja 1.6), RPO WŚ 2014-2020, (2018). Kielce: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.
- Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WŚ 2014-2020. Europejski Fundusz Społeczny.* (2020). Kielce: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.
- Jegorow, D. (2017a). Jednostki Samorządu terytorialnego jako beneficjent polityki spójności w latach 2007-2013. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 49, 168-181. doi: 10.15584/nsawg.2017.1.13
- Jegorow, D. (2017b). Źródła finansowania projektów europejskich w wymiarze transferów finansowych Polska – Unia Europejska. *Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskiej, Finanse i Marketing*, 17(66), 63-72. <https://doi.org/10.22630/PE-FIM.2017.17.66.5>
- Komisja Europejska. (2020a). *Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego*. Pobrano z https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/funding/erdf/ (10.09.2020).
- Komisja Europejska. (2020b). *Europejski Fundusz Społeczny*. Pobrano z https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/funding/social-fund/ (10.09.2020).
- Ministerstwo Finansów. (2020). *Budżet państwa*. Pobrano z <https://www.gov.pl/web/finanse/budzet-panstwa> (10.09.2020).
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. (2020). *Fundusze Europejskie w Polsce*. Pobrano z <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/fundusze-europejskie-w-polsce/#Na%20co%20przeznaczone%20s%C4%85%20fundusze?> (15.09.2020).
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. (2020). *Program Maluch+*. Pobrano z <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty-program-maluch> (16.09.2020).
- Miszczuk, M., Kawalko, B. (2017). Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego jako uwarunkowanie absorpcji środków unijnych. *Roczniki Nauk Społecznych*, 9(45), 3, 57-72. <http://dx.doi.org/10.18290/rns.2017.45.3-4>
- Oleksiuk, A. (2018). Wyzwania rozwojowe Polski w okresie programowania 2014-2020 w kontekście unijnej polityki spójności ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury transportowej i inteligentnego rozwoju. *Przegląd Wschodnioeuropejski*, 9/1, 65-81.
- Pastuszka, S. (2008). *Europejska polityka regionalna w województwie świętokrzyskim*. Kielce: Wyd. WSEiP.
- Pietrowski, W. (2018). *Finansowe instrumenty polityki regionalnej w Polsce*. Toruń: Wyd. A. Marszałek.
- Pietrzyk, I. (2002). *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w Państwach członkowskich*. Warszawa: PWN.

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych* (wersja 37). (2020). Kielce: Zarząd Województwa Świętokrzyskiego.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.* (2020). Wersja 9.0. Kielce: Zarząd Województwa Świętokrzyskiego.
- Sierak, J. (2017). Finansowanie inwestycji dotacjami unijnymi a wielkość zadłużenia gmin i miast na prawach powiatu. *Rocznik Nauk Społecznych*, 9(45), 3, 39-56. <http://dx.doi.org/10.18290/rns.2017.45.3-3>
- Szlachta, J. (2018). Terytorializacja jako wyzwanie polityki rozwoju – perspektywa europejska. *Studia KPZK*, 184, 10-19.
- Świsłak, M. (2018). *Polityka regionalna Unii Europejskiej jako polityka publiczna. Wobec potrzeby optymalizacji publicznego działania*. Kraków: Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020.* (2014). Warszawa: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.* (2019). Warszawa: Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Streszczenie

Regionalne Programy Operacyjne stanowią jeden z instrumentów realizacji polityki regionalnej UE. W perspektywie finansowej 2014-2020 ich finansowanie odbywa się z kilku źródeł. Artykuł ma na celu ocenę struktury finansowania RPO w kontekście wydatków sektora publicznego i podmiotów gospodarczych oraz wyciągnięcie wniosków ze stanu faktycznego w tym aspekcie. Głównym źródłem finansowania RPO są fundusze europejskie w postaci Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Obowiązkową częścią jest wkład krajowy i to właśnie w obszarze tego wkładu można zastosować bardziej szczegółowy podział. W ramach krajowych środków publicznych największy udział mają środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego. To właśnie w ramach budżetów JST zabezpieczono największe kwoty na pokrycie wkładu krajowego. Istotnym źródłem finansowania RPO są również środki prywatne podmiotów gospodarczych pochodzące ze środków własnych i zobowiązań kredytowych. Udział pozostałych źródeł finansowania wkładu krajowego jest nieznaczny. Struktura finansowania jest zróżnicowana z uwagi na zakres tematyczny osi priorytetowych RPO.

SŁOWA KLUCZOWE: źródła finansowania, Regionalny Program Operacyjny, polityka regionalna.

Summary

Regional Operational Programs are one of the instruments for implementing EU regional policy. In the 2014-2020 financial perspective, the funding of the Programs is provided from several sources. The aim of the article is to evaluate the financing structure of Regional Operational Programs in the context of expenditure of the public sector and economic entities, and to draw conclusions from the actual state of affairs in this aspect. The main source of ROP financing are European funds in the form of the European Regional Development Fund and the European Social Fund. The obligatory part is the national contribution, and it is in this area that we can apply a more detailed breakdown. Within the national public funds, the funds of local government units have the largest share. It is within the budgets of local government units that the largest amounts have been secured to cover the national contribution. An important source of ROP financing are also private funds of economic entities which come from their own funds and credit obligations. The share of other sources of financing the domestic contribution is insignificant. The financing structure differs due to the thematic scope of the ROP priority axes.

KEYWORDS: sources of funding, regional operational program, regional policy.

Nota o autorze

Wojciech Pietrowski – dr, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach; główne obszary działalności naukowej: nauki społeczne, ekonomia i finanse; e-mail: wojciech.pietrowski@ujk.edu.pl; ORCID: 0000-0002-5362-3768.